

Til Utdanningsdirektoratet

04.08.2021

Kompetansebehov og rekruttering i frisørfaget.

Det norskefrisørlærerforbund (Dnf) er en interesseorganisasjon for lærere som arbeider med frisøropplæringen i det offentlige og private opplæringssystem, med fokus på faglige oppdateringer og utvikling av opplæring i frisørfaget.

Dnf vil med dette dokumentet sende ut en bekymringsmelding om dagens opplæring i frisørfaget.

Fagfornyelsens endringer førte til at utdanningsprogrammet Design og Håndverk (DH) ble nedlagt og delt i to nye fagområder FBIE og HDP.

Dnf har siden fagfornyelsen trådte i kraft 2020 mottatt flere skriftlige bekymringer hvor det stilles kritiske spørsmål til den faglige opplæringen ved Vg1 FBIE. Bekymringsmeldingene kommer fra ulike deler av landet og beskriver at det elevene lærer på vg1 er lite yrkesrelevant og derfor ikke har tilstrekkelig sammenheng med arbeidslivets behov for kompetanse. Dette skjer til tross for at styringsdokumenter og intensjoner legger vekt på yrkesrelevant opplæring fra vg1 i skole.

Problemstillingen vi her beskriver støttes av forskningsartikkelen til Bruvik og Haaland, som viser til at mange elever og instruktører i bedrifter opplever yrkesopplæringen i skole som lite meningsfull og yrkesrelevant. (Nordisk tidsskrift for utdanning og praksis, Forskningsartikler, Vol.14, No.32020, s.39-47)

Bekymringsmeldingene Dnf har mottatt beskriver undervisning på FBIE av lærere uten kompetanse i de aktuelle FBIE-yrkene, og at undervisningen gir lite eller ingen yrkesrelevans til yrkene FBIE fører til. Ifølge artikkelen Yrkesfaglig lærerkompetanse i brede utdanningsprogram sier Dahlback, Olstad Sylte & Wolden «*Det bør være et krav at lærere*

som skal undervise på brede Vg1 har et fag- eller svennebrev, og yrkeserfaring fra ett eller flere av yrkene som inngår i utdanningsprogrammet» <https://doi.org/10.7577/sjvd.3234>

Dnf har hatt store forventninger til den nye tilbudsstrukturen og fag- fornyelsen. Vi hadde tro på at dette ville føre til yrkesrelevant opplæring på Vg1 i det yrket elevene hadde søkt på- og hadde interesse for.

I vedlegget til læreplanen for FBIE beskrives det som er nytt slik: «Gjennom yrkesrelevant arbeid får elevene muligheten til å bli kjent med grunnleggende ferdigheter og arbeidsmetoder der de bruker materialer, teknikker og verktøy som er knyttet til yrkene i utdanningsprogrammet». (<https://www.udir.no/lk20/fbi01-01>)

Ut fra tilbakemeldinger Dnf har fått viser det seg at mange av landets skoler fremdeles arbeider med undervisningsmetoder som er generelle, som for eksempel tegning av valører og skravering uten at det rettet mot yrkesfagene utdanningsprogrammet skal føre til. Kan bakgrunnen for dette være som tidligere nevnt at lærere ikke har kompetanse innen yrkene utdanningsprogrammet er rettet mot? Det kan virke som om det kun er kompetansemålene som fremdeles er førende, uten at hele læreplanen med overordnet del og nye støttefunksjoner ligger til grunn for opplæringen. Dette kan føre til at det ikke rekrutteres frisørelver og at mangelen på lærlinger blir større. Mange skoler har hatt en nedgang på søkere og dette er bekymringsfullt med tanke på fremtiden.

Et eksempel på hvordan opplæringen kan foregå kan være at elevene skal arbeide med temaet farge. Vi vet at enkelte skoler ikke har noen form for verksted eller frisørlokale, ikke øvingshoder, verktøy, produkter eller utstyr. Hvis lærere i tillegg ikke har kompetanse i frisørfaget, så vil det ikke være mulig for elevene med interesse for frisørfaget å få relevant opplæring i hvordan frisører arbeider med farger. Elevene får i slike tilfeller generell opplæring i fargelære, ved at alle elevene blir satt til like øvelsesoppgaver for å lære om farger (male og fargelegge på ark), uansett hvilket yrke innen programfaget de interesserte seg for i utgangspunktet. Hvis elevene gjentagende i undervisningen gjennom vg1 kun får generell opplæring innen tegning, form og farge, eller det arbeides med «smakebitpedagogikk» - dvs. at alle elever må arbeide med alle yrkene i utdanningsprogrammet i ulike bolker, kan det føre til at de mister motivasjonen for å søke videre på vg2 i det yrkesfaget de opprinnelig hadde interesse for da de søkte på utdanningsprogrammet FBIE.

I tillegg til læreplanen i FBIE står det:

«I faget er læringsarenaen et verksted der eleven kan utforske og eksperimentere med materialer, digitale verktøy og metoder. Et verksted kan også være en salong eller en læringsarena der eleven kan utforme tjenester og oppøver kundeveiledning».

(<https://www.udir.no/lk20/fbi01-01>)

På noen skoler arbeider elevene med yrket de har interesse for kun i faget Yrkesfaglig Fordypning (YFF). I dette faget skal elevene ha undervisning innen kompetansemål fra vg3 læreplanen i likhet med 1. – og 2. års lærlinger. YFF faget er fastsatt til seks timer pr. uke, og Elevene skal i tillegg ha 17 timer programfag hvor intensjonen i fagfornyelsen er at de skal arbeide ut fra sine interesseområder (valgte yrker). Hvis elevene i YFF-faget får være i yrkespraksis i relevante bedrifter, vil kun 6 timer av opplæringen i uken være i samsvar med fagfornyelsens føringer, men det er ikke alle skoler som praktiserer dette heller.

Norges Frisør og Velværeforbund (NFVB) melder om kritisk mangel på ferdig utdannede frisører i Norge, og varsler en kommende frisørkrise. Dnf's medlemmer deler denne bekymringen, men håper og tror det vil være mulig å snu denne trenden.

På bakgrunn av disse bekymringene, ser vi det som nødvendig å melde dette videre til dere i Utdanningsdirektoratet. Vi har tro på at vi sammen kan få til meningsfull og yrkesrelevant utdanning på vg1 FBIE ved de ulike skolene i landet, og på den måten ivareta rekruttering til yrkene - og videre også motvirke nedleggelse av undervisningsprogrammet ved flere videregående skoler i landet.

Med vennlig hilsen

Det norske frisørforbundet

V/leder Aslaug Birkeland

aslaug.birkeland@mrfylke.no

tlf: 99786189